

Ekran Arkasındaki Sadakatsizlik: Kişilik, Bağlanma ve İlişki Doyumunun Çevrim İçi Aldatma Davranışı Üzerindeki Etkileri

DOÇ. DR. MUHAMMED ŞÜKRÜ AYDIN

Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Psikoloji Bölümü, Konya-Türkiye
muhammed.aydin@selcuk.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0003-1112-3180>

SAYİME BAYAT

Öğrenci, Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Psikoloji Bölümü, Konya-Türkiye
sayimebayat50@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0005-2728-2153>

Özet

Dijital teknolojilerin yaygınlaşmasıyla birlikte aldatma davranışları yalnızca fiziksel ve yüz yüze etkileşimlerle sınırlı kalmayıp çevrim içi ortamlara da taşınmış; bu dönüşüm, sadakatsizlik olgusunun anlaşılmasında geleneksel yaklaşımların ötesine geçilerek dijital bağlamın özgün dinamiklerine odaklanılmasını gerekli kılmıştır. Dolayısıyla şimdiki araştırmanın amacı, yetişkin bireylerde çevrim içi aldatma davranışlarının kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve ilişki doyumunu tarafından ne ölçüde yordandığını incelemektir. Araştırmanın katılımcılarını 18-49 yaş aralığında (Ort=24.09) toplam 212 birey oluşturmaktadır. Veriler Sanal Aldatma Ölçeği, İlişki Değerlendirme Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II ve Beş Faktör Kişilik Envanteri aracılığıyla toplanmıştır. Bulgular, çevrim içi aldatma davranışının kaçınan ve kaygılı bağlanma stilleri ile pozitif yönde; sorumluluk kişilik özelliği ve ilişkiden alınan doyumla negatif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Ancak regresyon analizi sonuçlarına göre, bağlanma stilleri ve sorumluluk kişilik özelliği çevrim içi aldatmanın anlamlı yordayıcıları olarak öne çıkarken, ilişki doyumunun modele eklenmesi açıklanan varyansı anlamlı biçimde artırmamıştır. Bu bulgu, ilişki doyumunun çevrim içi aldatma üzerindeki etkisinin doğrudan değil, bağlanma örüntüleri aracılığıyla dolaylı olabileceğine işaret etmektedir.

Kişilik özellikleri açısından yalnızca sorumluluk boyutunun anlamlı bir yordayıcı olması, çevrim içi aldatma davranışının dürtü kontrolü ve özdenetim süreçleriyle yakından ilişkili olduğunu düşündürmektedir. Sonuç olarak, çevrim içi aldatma davranışının yalnızca ilişki doyumsuzluğuyla açıklanamayacağı; bireylerin bağlanma temelli ilişki şemaları ve kişilik yapılanmalarının bu davranışta önemli rol oynadığı görülmektedir. Bu bulgular, dijital bağlamda sadakat ihlallerinin anlaşılmasında çok boyutlu psikolojik modellerin gerekliliğine işaret etmektedir.

***Anahtar Kelimeler:** Aldatma, bağlanma, çevrim içi sadakatsizlik, kişilik, ilişki doyumu*

Behind The Screen: Personality, Attachment Styles, and Relationship Satisfaction As Predictors of Online Infidelity

ABSTRACT

With the widespread use of digital technologies, infidelity has extended beyond face-to-face interactions into online environments; this shift necessitates moving beyond traditional approaches and focusing on the unique dynamics of digital contexts to better understand the phenomenon. Therefore, the present study aimed to examine the extent to which online infidelity behaviors are predicted by personality traits, attachment styles, and relationship satisfaction in adults. The sample consisted of 212 participants aged between 18 and 49 ($M=24.09$). Data were collected using the Online Infidelity Scale, Relationship Assessment Scale, Experiences in Close Relationships Inventory-II, and the Big Five Personality Inventory. The findings indicated that online infidelity was positively associated with avoidant and anxious attachment styles, and negatively associated with conscientiousness and relationship satisfaction. However, regression analyses revealed that only attachment styles and conscientiousness significantly predicted online infidelity, whereas relationship satisfaction did not contribute significantly to the model after controlling for other variables. This suggests that the effect of relationship satisfaction on online infidelity may be indirect and mediated by attachment patterns. Among personality traits, only conscientiousness emerged as a significant predictor, highlighting the role of self-control and impulse regulation in online infidelity behaviors. Overall, the results suggest that online

infidelity cannot be explained solely by relationship dissatisfaction; rather, it is closely related to individuals' attachment-based relational schemas and personality structure. These findings underscore the importance of adopting multidimensional psychological frameworks to better understand infidelity in digital contexts.

Keywords: *cheating, attachment, online infidelity, personality, relationship satisfaction*

Giriş

Geçmişten günümüze romantik ilişkilerinin en yaygın çatışma sebeplerinden biri olan aldatma davranışları ilişkinin sonlanmasına kadar gidebilen yıkıcı etkilere sahiptir. Aldatma davranışları her ne kadar toplumsal, kültürel ve dini öğretilerde yanlış olarak etiketlense de, aldatma davranışına ilişkin yaşam boyu yaygınlık tahminleri, bu deneyimin toplumlarda oldukça yüksek oranlarda görüldüğünü ortaya koymaktadır. Çalışmalar bireylerin yaşamları boyunca aldatma deneyimi yaşama oranının yüksek olduğunu göstermektedir (Haseli ve ark., 2019; Tsapelas ve ark., 2010). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2022) verilerine göre, aldatma kadınlar için boşanmanın en yaygın nedeni olup %19'luk bir orana sahiptir; erkekler açısından ise %8 oranıyla boşanma nedenleri arasında dördüncü sırada yer almaktadır. Aynı raporda, Türkiye'de evliliklerin %14'ünün aldatma nedeniyle sona erdiği ve bu durumun aldatmayı ikinci en yaygın boşanma nedeni haline getirdiği belirtilmektedir. Yurt dışında yapılan çalışmalar da evli kadınların %26 ila %70'inin, evli erkeklerin ise %33 ila %75'inin yaşamlarının bir döneminde eşlerini aldattığını göstermektedir (Greeley, 1994; Wdowiak ve ark., 2024). Tüm bu bulgular, aldatma davranışlarının romantik ilişkilerde yaygın ve önemli bir sorun alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle aldatmaya yol açan bireysel ve ilişkisel etmenlerin incelenmesi literatür açısından önemlidir.

Aldatmanın ne olduğu, hangi davranış ve tutumların aldatma sayılıp sayılmayacağı ise tartışmalı konulardandır. Yine de en genel haliyle tanımlamak gerekirse, aldatma iki kişinin aralarındaki anlaşmayı diğerinin haberi ve rızası olmadan bozmaları şeklinde ifade edilebilir (Blow ve Hartnett, 2005). Literatür incelendiğinde, aldatmanın duygusal ve cinsel boyutlarından söz edilmektedir. Duygusal ve cinsel aldatma ilişkide tek başına görülebileceği gibi her ikisi birlikte deneyimleniyor

da olabilir (Hertlein ve Piercy, 2006). Bu aldatma türlerine ek olarak, dijitalleşmenin artmasıyla birlikte çevrim içi aldatma kavramı da son yıllarda araştırmalara konu olmaya başlamıştır (Kaya ve Şakiroğlu, 2023; Wdowiak ve ark., 2024). Çevrim içi aldatma, bireyin mevcut romantik ilişkisi dışında biriyle internet üzerinden duygusal veya cinsel içerikli bir etkileşim kurması şeklinde tanımlanmaktadır (Aviram ve Amichai-Hamburger, 2005). Bu açıdan dijitalleşmeyle birlikte ortaya çıkan çevrim içi aldatma davranışlarının geleneksel aldatma türlerinden bağımsız olarak ele alınması önem taşımaktadır.

Günümüzde dijital teknolojilerin günlük yaşama derinlemesine nüfuz etmesi, bireylerin iletişim ve ilişki kurma biçimlerinde köklü değişimlere yol açmıştır. Bu dönüşümün önemli sonuçlarından biri de romantik ilişkiler bağlamında ortaya çıkan çevrimiçi aldatma davranışının giderek yaygınlaşmasıdır. Çevrim içi aldatma, fiziksel bir etkileşimden bağımsız olarak dijital mecralarda duygusal, romantik veya cinsel içerikli yakınlaşmaların yaşanması şeklinde ortaya çıkmakta (Whitty ve Quigley, 2008) ve ilişkide sadakat sınırlarının dijital dünyada nasıl çizileceğine ilişkin tartışmaları gündeme getirmektedir (Mileham, 2007). Son 20 yılda çevrim içi aldatmanın yaygınlığı konusunda ortak uzlaşa sağlanan konulardan birinin romantik ilişkisi devam ederken dijital tanışma platformlarını kullanan bireylerin oranının artış gösterdiği göz önüne alınırsa, çevrim içi aldatmanın yalnızca bireysel değil, toplumsal ve ilişkisel bir sorun hâline geldiğini düşündürmektedir. Bu noktada çevrim içi aldatma davranışlarına yol açan faktörlerin çok boyutlu şekilde araştırılmasına ihtiyaç olduğu açıktır.

Çevrim içi aldatma davranışını anlamada psikolojik değişkenlerin belirleyici rol oynadığı düşünülebilir. Özellikle kişilik özellikleri, romantik ilişkilerde sergilenen davranış örüntülerini ve çatışma eğilimlerini etkileyen temel bireysel farklılıkları açıklamada yardımcı olabilir. Bireyin dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, duygusal dengesizlik ve deneyime açıklık gibi eğilimlerinin ilişkisel davranışlar üzerinde anlamlı etkileri olduğu bilinmektedir (Côté ve Moskowitz, 1998; Shaver ve Brennan, 1998). Örneğin, deneyime açıklık ve dışadönüklük özelliklerinin yüksek olması, yenilik arayışı ve çeşitlilik isteğine sebep olacağından, bu özelliklere sahip bireyin tek eşli ilişkilere bağlı kalması zorlaşabilir. Aldatma davranışı bu bağlamda bireyin genetik çeşitlilik, yeni uyarıcılar ve kısa vadeli kazanç arayışının davranışsal bir yansıması olarak değerlendirilir (Coricelli ve ark.,

2010). Bu açıdan sosyal ilişkilere daha kolay giren, yeniliklere ve heyecana daha açık olan kimselerin sanal ortamdaki aldatma davranışlarının daha fazla olması beklenebilir. Sanal ortamdaki aldatma davranışlarına ilişkin bilgiler yetersiz olmakla birlikte geleneksel aldatma konusunda yürütülen çalışmalar bu konuda yol gösterici olabilir. Literatür incelendiğinde, düşük uyumluluk ve yüksek nevrozizm özelliklerinin sadakatsizlik ve riskli ilişki davranışlarıyla ilişkilendirildiği görülmektedir (Mahambrey, 2020; Schmitt, 2004). Düşük sorumluluğun dürtü kontrolünde zayıflığa ve uzun vadeli sonuçları gözetmeden hareket etmeye sebep olabileceği düşünülürse (Bechara, 2005) aldatma riskinin artmasında rol oynayabileceğini söylemek mümkündür. Yüksek nörotisizmin olumsuz duygulanım ve ilişki içi tatminsizlikle bağlantılı olarak bireyleri alternatif ilişkilere yöneltebileceği göz önüne alınırsa (Schmitt, 2004), çevrim içi aldatma davranışlarında etkili olacağı da düşünülebilir. Benzer şekilde uyumluluk düzeyinin düşüklüğünün empati eksikliği ve kişilerarası duyarlılığın azalmasını beraberinde getirebileceği için sadakatsizlik riskini artırdığına yönelik bulgular mevcuttur (Mahambrey, 2020). Bu bulgular, kişilik özelliklerinin bireylerin romantik ilişkilerdeki sadakat davranışlarını anlamada önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla çevrim içi aldatma davranışlarının açıklanmasında kişilik özelliklerinin dikkate alınması önemli görünmektedir.

Kişilik özellikleri aldatma davranışlarının önemli bir belirleyicisi olabilir ancak aldatmanın yalnızca bireysel özelliklerle değil, ilişkisel ve durumsal faktörlerle birlikte açıklanması gerektiğini de göz önünde bulundurmak gerekir. Yetişkin bağlanma stilleri, bireylerin romantik ilişkilerde yakınlık, güven ve bağımlılık ihtiyaçlarını nasıl düzenlediklerini açıkladığından (Brennan ve Shaver, 1995), çevrim içi aldatma davranışlarını açıklamada yol gösterici bir değişken olabilir. Araştırmalar, kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin ilişkide güvensizlik, kaçınma davranışları ve alternatif partner arayışı gibi faktörlerle ilişkili olduğunu göstermiştir (Feeney, 2008; Li ve Chan, 2012). Bu açıdan bağlanma stillerinin, çevrim içi aldatmanın anlaşılmasında kritik bir rolü olabilir. Bağlanma kuramı, bireylerin romantik ilişkilerde yakınlık, güven ve bağlılık kurma biçimlerinin erken dönem bakım veren deneyimleri doğrultusunda şekillendiğini ve bu örüntülerin yetişkinlikte ilişkiyi düzenleyen temel mekanizmalar olarak işlev gördüğünü ileri sürmektedir (Bowlby, 1982; Hazan ve Shaver, 1987). Bu bağlamda aldatma davranışı, bireyin romantik ilişkide yakınlığı düzenleme ve bağlanma sistemini yönetme biçiminin bir yansıması

olarak değerlendirilmektedir. Özellikle kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler, duygusal yakınlığı tehdit edici olarak algılamakta, bağımsızlığı ön planda tutmakta ve bağlanma ihtiyaçlarını bastırmaya yönelik stratejiler kullanabilmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Aldatma davranışı, bu bireyler açısından mevcut ilişkideki duygusal yoğunluğu azaltan, partnerle kurulan bağın derinleşmesini engelleyen ve bağlılığın getirdiği sorumlulukları sınırlayan işlevsel bir ilişki düzenleme stratejisi olarak ortaya çıkabilir. Kaçınan bireylerin romantik ilişkilerde yaşadığı yaklaşma-kaçınma çatışması, bir yandan ilişkiyi sürdürme isteği getirirken diğer yandan yoğun duygusal yakınlıktan kaçınma eğilimi göstermeleriyle karakterizedir (Laurenceau ve ark., 2005). Bu açıdan değerlendirildiğinde, aldatma davranışı bu çatışmayı geçici olarak dengeleyen bir baş etme mekanizması olarak işlev görebilir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bu açıklamalardan hareketle, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerdeki aldatma davranışlarının, yakınlıktan kaçınma ve bağlanmayı sınırlandırma işlevi görmesi nedeniyle diğer bağlanma stillerine kıyasla daha beklendik olduğu söylenebilir.

Romantik ilişkilerin niteliğini belirleyen bir diğer unsur ise ilişki doyumudur. Yüksek ilişki doyumunun sadakat, bağlılık ve sürdürülebilir ilişki davranışlarını güçlendirdiği; düşük doyumun ise ilişki dışı alternatiflere yönelme olasılığını artırdığı bilinmektedir (Barman ve Maheshwari, 2024; Pereira ve ark., 2014). Dijital mecralar, düşük ilişki tatmin yaşayan bireyler için daha cazip bir kaçış alanı yaratabilmektedir. İlişki doyumunu, bireyin romantik ilişkisinden elde ettiği duygusal, psikolojik ve davranışsal kazanımlara ilişkin öznel değerlendirmesi olarak ele alınmakta ve ilişki dışı davranışları yönlendiren temel bir değişken olarak kabul edilmektedir (Fincham ve Beach, 2006; Hoffman ve ark., 2015). Araştırmalar bireylerin ilişkilerini sürdürme ya da ilişki dışı alternatiflere yönelme kararlarını algılanan ödüller, maliyetler, yapılan yatırımlar ve alternatiflerin çekiciliği üzerinden açıklamaktadır (Rusbult ve ark., 1998). Buna göre, ilişki doyumunu azaldıkça bireyin mevcut ilişkisinden elde ettiği kazançlar azalmakta, buna karşılık ilişki dışı alternatiflerin görece çekiciliği artmaktadır. Düşük ilişki doyumunu yaşayan bireyler, mevcut ilişkide karşılanmayan duygusal ya da cinsel ihtiyaçlarını telafi etmek amacıyla ilişki dışı etkileşimlere yönelmeye daha açık hale gelmektedir (Allen ve Atkins, 2012). Bu noktada, çevrim içi aldatma davranışları bireyin mevcut ilişkiyi tamamen sonlandırmaksızın yaşadığı doyumsuzluğu azaltmaya ve algılanan ilişki kazancını geçici olarak artırmaya yönelik işlevsel bir

strateji olarak karşımıza çıkabilir (Fincham ve Beach, 2010). Dolayısıyla kuramsal açıdan değerlendirildiğinde, düşük ilişki doyumunun aldatma davranışı için önemli bir risk faktörü oluşturduğu; aldatmanın ise bireyin ilişki maliyet–kazanç dengesini yeniden düzenlemeye yönelik bir baş etme davranışı olarak işlev gördüğü söylenebilir (Rusbult ve ark. 1998). Bu açıklamalar ilişki doyumunun bireylerin sadakat davranışlarını etkileyen önemli ilişki değişkenlerinden biri olduğuna işaret etmektedir. Özellikle düşük ilişki doyumunun, bireyleri çevrim içi ortamlardaki alternatif ilişki arayışlarına daha açık hale getirebileceği düşünülmektedir.

Yukarıda sözü edilen değişkenler geleneksel aldatma literatüründe sıklıkla incelenmiş olsa da, çevrim içi aldatma davranışının çok boyutlu bir model çerçevesinde birlikte ele alındığı çalışmaların yetersizliği göze çarpmaktadır. Çevrim içi aldatma ve riskli davranışlar konusunda yapılan araştırmalar çoğunlukla kıskançlık, bağlanma, empati veya ilişkiden alınan doyum gibi tekil değişkenlere odaklanmıştır (Campbell ve Parker, 2022; Guadagno ve Sagarin, 2010; Hamarta ve ark., 2023; Sechi ve Vismara, 2023). Bu nedenle kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve ilişki doyumu gibi bireysel ve ilişki değişkenlerin çevrim içi aldatma eğilimini birlikte ne ölçüde açıkladığını ortaya koymak, literatürdeki önemli bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacaktır. Bu noktadan hareketle, şimdiki araştırmada kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve ilişki doyumunun yetişkin bireylerin çevrimiçi aldatma davranışlarını açıklamada ne kadar rol oynadıkları incelenecektir.

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını toplam 212 kişi oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşları 18 ile 49 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 24.09'dur ($S_s= 6.13$). Katılımcıların %56.1'i kadın ($n = 119$), %42.9'u ise erkeklerden ($n = 91$) oluşmaktadır. Eğitim düzeyi açısından katılımcıların büyük çoğunluğu üniversite öğrencisidir (%63.2, $n= 134$). Bunun yanında katılımcıların %23.1'i üniversite mezunu, %7.1'i lise mezunu, %4.7'si lisansüstü mezunu ($n = 10$) ve %1.8'i ilkokul/ortaokul mezunudur. Gelir düzeyi incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun orta gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir (%60.4). Katılımcıların %16.5'i alt-orta ($n = 35$), %9.9'u düşük ($n = 21$), %9.4'ü yüksek ($n = 20$) ve %3.8'i üst-orta gelir düzeyindedir ($n = 8$).

Medeni durum açısından katılımcıların büyük kısmı romantik ilişkisi bulunan sevgili bireylerden oluşmaktadır (%78.8). Katılımcıların %16'sı evli, %5.2'si ise nişanlıdır. İlişki süresi incelendiğinde, katılımcıların %32.5'inin 1-3 yıldır ilişkisi olduğu, %28.8'inin 3 yıl ve üzerinde ilişkisini sürdürdüğü, %25'inin 3-6 aylık ilişkiye sahip olduğu ve %13.7'sinin ise 7-12 aylık ilişki süresine sahip olduğu görülmektedir. Tanışma uygulaması kullanımına ilişkin raporlamalar, katılımcıların %51.9'unun bu uygulamaları sıklıkla kullandığını, %25.5'inin ara sıra kullandığını, %14.2'sinin nadiren kullandığını ve %8.5'inin ise hiç kullanmadığını göstermektedir. Ayrıca katılımcıların %46.7'si daha önce çevrim içi ilişki deneyimi yaşadığını belirtirken, %53.3'ü böyle bir deneyime sahip olmadığını ifade etmiştir. Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de paylaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Sanal Aldatma Ölçeği. Sanal Aldatma Ölçeği, bireylerin sanal ortamda gerçekleştirilen aldatma davranışlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Turanlı ve Fidan (2022) tarafından geliştirilmiş tek boyutlu bir ölçme aracıdır. Ölçeğin geliştirilme sürecinde pilot uygulama, açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) aşamaları izlenmiş ve analizler sonucunda 19 maddeden oluşan tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ölçek 5'li likert tipinde olup “kesinlikle katılmıyorum” ile “kesinlikle katılıyorum” arasında derecelendirilmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar bireylerin sanal aldatma davranışına yönelik daha pozitif tutumlara sahip olduğunu göstermektedir. Yapı geçerliği kapsamında gerçekleştirilen AFA sonucunda ölçeğin toplam varyansın yaklaşık %54'ünü açıkladığı ve faktör yüklerinin .67 ile .96 arasında değiştiği belirlenmiştir. DFA sonuçları da ölçeğin tek boyutlu yapısını doğrulamış ve modelin iyi uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir ($\chi^2/sd = 1.42$, RMSEA = .06, CFI = .90 vb.). Güvenirlilik analizleri kapsamında Cronbach alfa katsayısı AFA örnekleminde .95, DFA örnekleminde ise .81 olarak bulunmuş; madde-toplam korelasyonlarının .59 ile .86 arasında değiştiği saptanmıştır. Tüm bu bulgular ölçeğin bireylerin sanal aldatma tutumlarını ölçmede geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Tablo 1.
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	119	56.1
	Erkek	91	42.9
Eğitim Düzeyi	Belirtilmemiş	2	0.9
	İlkokul/Ortaokul mezunu	4	1.8
	Lise mezunu	15	7.1
	Üniversite öğrencisi	134	63.2
	Üniversite mezunu	49	23.1
Gelir Düzeyi	Lisansüstü mezunu	10	4.7
	Düşük	21	9.9
	Alt-orta	35	16.5
	Orta	128	60.4
	Üst-orta	8	3.8
Medeni durum	Yüksek	20	9.4
	Evli	34	16.0
	Nişanlı	11	5.2
İlişki süresi	Sevgili	167	78.8
	3-6 ay	53	25.0
	7-12 ay	29	13.7
	1-3 yıl	69	32.5
	3 yıl ve üzeri	61	28.8
Tanışma uygulaması kullanımı	Hiç	18	8.5
	Nadiren	30	14.2
	Ara sıra	54	25.5
	Sıklıkla	110	51.9
Çevrimiçi ilişki deneyimi	Evet	99	46.7
	Hayır	113	53.3

İlişki Değerlendirme Ölçeği. İlişki Değerlendirme Ölçeği, bireylerin romantik ya da evlilik ilişkilerinden elde ettikleri genel doyum düzeyini belirlemek amacıyla Hendrick (1988) tarafından geliştirilmiş olup, Türkçe uyarlaması Curun (2001) tarafından yapılmıştır. Ölçek 7 maddeden oluşan ve 5’li Likert tipi derecelendirme kullanılan bir öz-bildirim aracıdır. Ölçekte yer alan 4. ve 7. maddeler ters puanlanmaktadır. Romantik ilişkisi bulunan 140 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında yapılan faktör analizi, ölçeğin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ve bu faktörün toplam varyansın %52’sini açıkladığını göstermiştir. Ayrıca güvenilirlik analizleri sonucunda Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .86 olduğu belirlenmiş ve bu bulgu ölçeğin yeterli düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri – II. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II), yetişkin bağlanma örüntülerini değerlendirmek amacıyla Fraley ve arkadaşları (2000) tarafından geliştirilmiş, Türkçe uyarlaması ise Selçuk ve arkadaşları (2005) tarafından yapılmış öz-bildirime dayanan bir ölçme aracıdır. Ölçek toplam 36 maddeden oluşmakta ve 18 maddelik kaygı ile 18 maddelik kaçınma olmak üzere iki temel bağlanma boyutunu ölçmektedir. Maddeler 7’li Likert tipi derecelendirme ile yanıtlanmakta olup bazı maddeler ters kodlanmaktadır. Her alt boyuttan elde edilen puanların artması, bireyin bağlanma kaygısı ya da bağlanma kaçınması düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Uyarlama çalışmalarında ölçeğin iç tutarlılık katsayıları kaçınma boyutu için .90; kaygı boyutu için .86 olarak rapor edilmiş; test-tekrar test güvenilirliği katsayıları ise sırasıyla .81 ve .82 bulunmuştur.

Beş Faktör Kişilik Envanteri. Benet-Martinez ve John (1998) tarafından bireylerin temel kişilik özelliklerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçe uyarlaması Sümer ve Sümer tarafından yapılmıştır. Bu uyarlama, çok sayıda ülkenin katıldığı uluslararası bir araştırmanın parçası olarak gerçekleştirilmiştir. Sümer ve arkadaşlarının (2005) yürüttüğü çalışmada envanterin alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayılarının .64 ile .77 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçek, toplam 44 maddeden oluşmakta ve nevrozizm, dışadönüklük, gelişime açıklık, uyumluluk ve sorumluluk olmak üzere beş temel kişilik boyutunu ölçmektedir. Maddeler 5’li Likert tipi derecelendirme ile yanıtlanmakta olup yanıt seçenekleri “hiç katılmıyorum” ile “tamamen katılıyorum” arasında değişmektedir. Alt boyutlara bakıldığında “dışadönüklük” sekiz madde, “uyumluluk” dokuz

madde, “sorumluluk” dokuz madde, “nevrotiklik” sekiz madde ve “açıklık” boyutu ise on maddeden oluşmaktadır. Her bir alt ölçekten elde edilen puanlar ilgili kişilik özelliğinin bireyde görülme düzeyini yansıtmakta ve puan aralıkları alt boyutlara göre değişmektedir.

İşlem

Araştırma için ilk olarak Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilimsel Etik Değerlendirme kurulundan onay alınmıştır (20.10.2025 tarih ve 2025/95 sayılı karar). Katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılmış ve gönüllü katılım esasına dayalı olarak bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcılardan öncelikle demografik bilgi formunu doldurmaları istenmiş, ardından sırasıyla Sanal Aldatma Ölçeği, İlişki Değerlendirme Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II ve Beş Faktör Kişilik Envanteri uygulanmıştır. Ölçekler tek oturumda uygulanmış ve veri toplama süresi yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmüştür. Elde edilen veriler, analiz öncesinde eksik veri ve aykırı değerler açısından incelenmiş, ters puanlanan maddeler yeniden kodlanmış ve toplam ile alt boyut puanları hesaplanarak istatistiksel analizlere hazır hale getirilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın temel amacı bağlanma stilleri, ilişki doyumu ve kişilik özelliklerinin sanal aldatma davranışlarının anlamlı yordayıcıları olup olmadığını test etmektir. Bu doğrultuda, sonuç çıkarıcı analizlere geçmeden önce ölçeklerden alınan puanlara ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Daha sonra demografik değişkenlerin sanal aldatma davranışlarıyla bağlantıları test edilmiş, ardından değişkenler arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Son olarak, sanal aldatma davranışlarıyla anlamlı ilişkisi bulunan değişkenlerin yordayıcı etkilerini test etmek üzere çoklu hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

Betimleyici İstatistikler

Betimleyici istatistikler incelendiğinde, katılımcıların sanal aldatma davranışı puan ortalamasının 24.50 (SS = 15.11) olduğu görülmektedir. İlişki doyumu ortalaması 39.64 (SS = 7.86) iken bağlanma boyutlarından kaçınan bağlanma ortalaması 50.71 (SS = 18.10) ve kaygılı bağlanma ortalaması 66.44 (SS = 22.42) olarak bulunmuştur. Beş faktör kişilik özellikleri açısından katılımcıların dışadönüklük (Ort = 28.55, SS = 5.72), uyumluluk (Ort = 31.98, SS = 4.96), sorumluluk (Ort = 32.59, SS = 5.41), nevrotiklik

(Ort = 24.79, SS = 5.45) ve açıklık (Ort = 36.83, SS = 5.98) puanlarının orta düzeyde dağılım gösterdiği görülmektedir (Bkz. Tablo 2).

Demografik değişkenlerin sanal aldatma davranışları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçları, katılımcıların yaşları ile sanal aldatma davranışları ölçeğinden alınan toplam puan arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir ($r = .18, p = .009$). Bu bulgu, yaş arttıkça sanal aldatma davranışlarının düşük düzeyde de olsa artma eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak ilişkinin büyüklüğü küçük düzeyde olup yaş değişkeninin sanal aldatma davranışlarını sınırlı ölçüde açıkladığı söylenebilir.

Tablo 2.

Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistikler

Değişkenler	Ort.	SS	Min	Max
Sanal Aldatma	24.50	15.11	18	90
İlişki doyumu	39.64	7.86	17	49
Kaçınan bağlanma	50.71	18.10	18	95
Kaygılı bağlanma	66.44	22.42	27	118
Dışadönüklük	28.55	5.72	14	40
Uyumluluk	31.98	4.96	16	44
Sorumluluk	32.59	5.41	15	45
Nevrotiklik	24.79	5.45	12	40
Açıklık	36.83	5.98	18	50

Not. Ort. = Ortalama; SS = Standart sapma.

Sanal aldatma davranışlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları, kadın (Ort = 21.83, SS = 11.19) ve erkek (Ort = 28.09, SS = 18.65) katılımcıların sanal aldatma puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir ($t(208) = -3.02, p = .003$). Bulgular, erkek katılımcıların sanal aldatma davranışlarının kadınlara kıyasla daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Sanal Aldatma Davranışının Yordayıcıları

Sanal aldatma davranışı ile bağlanma boyutları, ilişki doyumu ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları, sanal aldatma davranışının kaçınan bağlanma ($r = .27, p < .001$) ve kaygılı bağlanma ($r = .21, p = .002$) ile pozitif

yönde anlamlı ilişkiler gösterdiğini ortaya koymuştur. Buna karşılık ilişki doyumu ($r = -.15, p = .032$) ve sorumluluk kişilik özelliği ($r = -.19, p = .006$) ile negatif yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Kişilik özelliklerinden dışadönüklük ($r = -.13, p = .066$), uyumluluk ($r = -.07, p = .319$), nevroitiklik ($r = .05, p = .459$) ve açıklık ($r = -.11, p = .106$) ile sanal aldatma davranışı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Sanal aldatma davranışlarının yordanmasına ilişkin regresyon analizinde anlamlı ilişki bulunan değişkenlerle hiyerarşik çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiştir (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3.

Sanal Aldatma Davranışının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Yordayıcı	B	β	t	p
1	Kaçınan bağlanma	.226	.270	4.06	.000***
2	Kaçınan bağlanma	.191	.229	3.33	.001**
	Kaygılı bağlanma	.100	.148	2.15	.033*
3	Kaçınan bağlanma	.186	.222	3.28	.001**
	Kaygılı bağlanma	.094	.139	2.05	.041*
	Sorumluluk	-.472	-.169	-2.58	.01*
4	Kaçınan bağlanma	.206	.247	3.22	.002**
	Kaygılı bağlanma	.101	.150	2.15	.033*
	Sorumluluk	-.487	-.174	-2.65	.009**
	İlişki doyumu	.105	.055	.695	.488

Not. Nihai model: $R^2 = .124$, Adj. $R^2 = .107$, $F(4,206) = 7.27$, $p < .001$. * = $p < .05$; ** = $p < .01$, *** = $p < .001$

İlk adımda modele yalnızca kaçınan bağlanma dahil edilmiş ve model anlamlı bulunmuştur ($R^2 = .07$, $F(1,209) = 16.50$, $p < .001$). Kaçınan bağlanma sanal aldatma davranışının anlamlı bir yordayıcısı olarak görülmektedir ($\beta = .27$, $p < .001$). İkinci adımda kaygılı bağlanma modele eklenmiş ve açıklanan varyans anlamlı biçimde artmıştır ($\Delta R^2 = .02$, $p = .033$). Bu aşamada hem kaçınan ($\beta = .23$, $p = .001$) hem kaygılı bağlanma ($\beta = .15$, $p = .033$) sanal aldatma davranışını anlamlı biçimde yordamıştır. Üçüncü aşamada sorumluluk kişilik özelliğinin eklenmesi modelin açıklayıcılığını artırmıştır ($\Delta R^2 = .03$, $p = .010$). Bu aşamada kaçınan bağlanma ($\beta = .22$, $p = .001$) ve kaygılı bağlanma ($\beta = .14$, $p = .041$) pozitif; sorumluluk ise negatif yönde anlamlı bir yordayıcı olarak bulunmuştur ($\beta = -.17$, $p = .010$). Son aşamada ilişki doyumu modele dahil edilmiş ancak

modelin açıklayıcılığında anlamlı bir artış gözlenmemiştir ($\Delta R^2 = .002$, $p = .488$). Bütün değişkenlerin yer aldığı model anlamlı olmakla birlikte ($R^2 = .12$, $F(4,206) = 7.27$, $p < .001$), ilişki doyumu değişkeninin sanal aldatma davranışının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür ($\beta = .06$, $p = .488$). Buna karşılık kaçınan bağlanma ($\beta = .25$, $p = .002$), kaygılı bağlanma ($\beta = .15$, $p = .033$) ve sorumluluk ($\beta = -.17$, $p = .009$) anlamlı yordayıcılar olarak kalmıştır.

Tartışma

Bu araştırmanın temel amacı, bireylerin bağlanma stilleri, ilişki doyumları ve kişilik özelliklerinin sanal aldatma davranışlarını yordayıp yordamadığını incelemektir. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, sanal aldatma davranışının özellikle kaçınan ve kaygılı bağlanma örüntüleri ve sorumluluk kişilik boyutuyla anlamlı biçimde ilişkili olduğu; buna karşılık ilişki doyumunun ve diğer kişilik boyutlarının yordayıcı gücünün sınırlı kaldığı görülmüştür. Regresyon analizleri sonucunda ortaya çıkan modelin açıklanan varyans oranının %12 olması, sanal aldatma değişkeninin çok boyutlu ve karmaşık bir olgu olduğunu ancak bireysel psikolojik değişkenlerin bu davranışta anlamlı bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Araştırmanın en dikkat çekici bulgularından biri, hem kaçınan hem de kaygılı bağlanma boyutlarının sanal aldatma davranışını pozitif yönde yordamasıdır. Kaçınan bağlanmanın daha güçlü bir yordayıcı olarak ortaya çıkması, bağlanma kuramı çerçevesinde beklendiği bir bulgudur. Bowlby'nin (1982) bağlanma kuramı, ardından Hazan ve Shaver'ın (1987) romantik ilişkiler bağlamındaki uyarılma çalışmaları, bağlanma örüntülerinin yetişkinlerin romantik ilişkilerinde yakınlık, güven ve bağlılık dinamiklerini belirlediğini vurgular. Her ne kadar sanal ortamdaki aldatma davranışları üzerinden spesifik çalışmalar olmasa da, elde edilen sonuç aldatma ve sadakatsizlik konusundaki çalışmalarla uyumlu görünmektedir (örn., Allen ve Baucom, 2004; DeWall ve ark., 2011). Kaçınan bağlanma eğilimi yüksek bireyler, duygusal yakınlıktan kaçınma, özerkliği aşırı vurgulama ve ilişkide mesafe koyma eğilimindedir (Ramazanoğlu ve Ciceralli, 2025). Bu noktada, sanal ortamların anonimlik sağlayarak sunduğu düşük bağlanma yükümlülüğü, kaçınan bağlanmaya sahip bireyler açısından daha güvenli bir alternatif alan sunuyor olabilir. Sanal aldatma, bu bireyler için ilişki dışı bir yakınlık deneyimi sağlamakla kalmayıp, bir nevi gerçek ilişkideki duygusal yoğunluktan kaçış işlevi

de görüyor olabilir. Kaygılı bağlanmanın sanal aldatmayı pozitif yönde yordaması ise farklı bir psikolojik mekanizmaya işaret etmektedir. Kaygılı bağlanma eğilimi yüksek bireyler terk edilme korkusu, onay arayışı ve yoğun duygusal yakınlık ihtiyacı gösterebilmektedir (Fraley ve ark., 2000). Bu bireyler, mevcut ilişkilerinde yeterince güven ya da onay algılayamadıklarında, sanal ortamda alternatif duygusal destek kaynaklarına yönelebilirler. Dolayısıyla kaygılı bağlanmanın anlamlı etkisini açıklarken, sadakatsizliği kaçınan bağlanmadaki gibi ilişkiden kopuşla değil, duygusal güven arayışı üzerinden (McNulty ve Widman, 2014) de ele almak mümkündür. Her iki bağlanma boyutunun da anlamlı yordayıcı olarak kalması, aldatma davranışlarının hem duygusal mesafe hem de aşırı yakınlık ihtiyacı ekseninde şekillenebileceğini ifade eden raporlayan çalışmaları (Ghiasi ve ark., 2024) destekler niteliktedir.

Analizler sonucunda ilişki doyumu ile sanal aldatma arasında negatif ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmasına rağmen, regresyon modeline bağlanma ve sorumluluk değişkenleri eklendiğinde ilişki doyumu değişkeninin anlamlılığını yitirdiği görülmüştü. Elde edilen bu sonuç, ilişki doyumunun sanal aldatma üzerindeki etkisinin doğrudan değil, bağlanma örüntüleri aracılığıyla dolaylı olabileceğini düşündürülebilir. Araştırmada kullanılan “İlişki Değerlendirme Ölçeği” (Hendrick, 1988) yetişkin bireylerin genel ilişki doyumunu ölçüyor olsa da, kaçınan ve kaygılı bağlanma stilleri bireyin ilişkideki temel güvenlik ve yakınlık şemalarını yansıttığı için daha köklü ve istikrarlı bir psikolojik yapı sunmuş olabilir. Bu nedenle bağlanma stilleri değişkenleri modele eklendiğinde, ilişki doyumunun özgün katkısı azalıyor olabilir. Dolayısıyla araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, sanal aldatmanın yalnızca memnuniyetsizlik temelli bir davranış olmadığı; daha çok bireyin bağlanma temelli ilişki şemalarıyla bağlantılı olabileceği düşünülebilir. Buna göre, yetişkin bireylerin ilişkiden genel olarak memnun olmaları, sadakat için tek başına yeterli bir koruyucu faktör olmadığı yönündeki önceki çalışmalarla tutarlılık göstermektedir (González-Rivera, 2019).

Beş faktör kişilik özellikleri incelendiğinde bireylerin yalnızca sorumluluk özelliğinin sanal aldatmayı negatif yönde anlamlı biçimde yordadığı görülmüştür. Sorumluluk kişilik özelliğinin öz-disiplin, planlı olma, görev bilinci ve dürtü kontrolü ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Benet-Martínez ve John, 1998). Bu açıdan, sorumluluk kişilik özelliği yüksek olan bireylerin ilişki normlarına ve bağlılık ilkelerine daha fazla dikkat

ediyor olmaları beklenebilir. Aynı zamanda dürtüsel davranışlardan kaçınma eğilimleri, çevrimiçi ortamlarda ortaya çıkabilecek fevri ve riskli etkileşimlerini de sınırlıyor olabilir. Dışadönüklük, uyumluluk, nevroitiklik ve açıklık gibi kişilik özelliklerinin sanal aldatma değişkeninin anlamlı yordayıcı olmaması dikkat çekicidir. Özellikle dışadönüklüğün sosyal etkileşim arayışıyla bağlantılı olması nedeniyle sanal aldatmayla ilişkili olması beklenebilirdi (Schmidt, 2004); ancak mevcut araştırmada bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Bu durum, sanal aldatmanın yalnızca sosyal fırsat arayışı değil, daha çok bağlanma ve öz-denetim süreçleriyle ilişkili bir davranış olduğunu düşündürmektedir.

Sonuçlara göre, yaş ile sanal aldatma arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki bulunması, yaş arttıkça sanal aldatma eğiliminin hafif biçimde artabileceğini göstermektedir. Ancak bu ilişkinin küçük etki büyüklüğüne sahip olması, yaşın sınırlı bir açıklayıcı güce sahip olduğunu göstermektedir. Cinsiyet bulgusu ise erkeklerin sanal aldatma puanlarının kadınlara kıyasla anlamlı biçimde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, sanal aldatma davranışlarının cinsiyet temelli farklılık gösterebildiğine ilişkin literatürle genel olarak uyumludur (örn., Martins ve ark., 2016; Rodrigues ve ark., 2017). Ancak katılımcı grubunda cinsiyetlerin dengeli dağılmamış olması nedeniyle bu sonuçla ilgili yorumlarda temkinli olmak gerekebilir. Dolayısıyla sanal bağlamın kendine özgü dinamikleri göz önünde bulundurularak daha ayrıntılı analizler yapılması gerekmektedir.

Bu çalışmanın Türkiye örnekleminde yapılması özgünlükler barındırmakla birlikte bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. İlk olarak verilerin öz-bildirim ölçekleriyle toplanması nedeniyle sosyal beğenirlik yanlılığı riskini beraberinde getirmektedir. İkinci olarak, araştırma kesitsel desenle yürütüldüğü için nedensel çıkarımlar yapmak mümkün değildir. Dolayısıyla bağlanma örüntülerinin sanal aldatmaya yol açtığından kesin bir şekilde söz etmek yerine, ilişkisel olarak bağlantılı olduğunu söylemek daha uygun olacaktır. Üçüncü olarak, örneklemin büyük kısmı üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır; bu durum bulguların genellenebilirliğini sınırlayabilir. Gelecek araştırmalarda boylamsal tasarımlar kullanılarak bağlanma, ilişki doyumu ve sanal aldatma arasındaki zamansal ilişkiler incelenebilir. Ayrıca, dürtüsellik, ahlaki uzaklaşma, ilişki normlarına yönelik tutumlar gibi değişkenler modele eklenerek sanal aldatmayı açıklayan değişkenleri incelemek literatür açısından önemlidir. Ek olarak, sanal aldatma konusunda yapılacak nitel çalışmalar, yetişkin bireylerin

sanal aldatmayı nasıl tanımladıkları ve hangi durumlarda meşrulaştırdıkları konusunda daha derinlemesine veri sağlayabilir.

Sanal ortamların romantik ilişkilere etkisi günümüzde giderek artmaktadır. Bu araştırma, sanal aldatmanın yalnızca teknolojik bir sorun değil, bireyin bağlanma temelli psikolojik örüntüleriyle ilişkili bir davranış olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, çift terapisi ve ilişki danışmanlığı uygulamalarında bağlanma örüntülerinin değerlendirilmesinin de önemli olduğuna işaret etmektedir. Özellikle kaçınan ve kaygılı bağlanma eğilimleri yüksek bireylerle çalışırken, dijital sınırlar ve sadakat algıları terapötik müdahalelerin bir parçası haline getirilebilir. Ayrıca üniversitede okuyan gençlere yönelik yakın ilişkiler dersleri ve eğitimleri gibi programlarda dijital sadakat kavramının ele alınması yine önleyici bir rol oynayabilir.

Sonuç olarak şimdiki çalışma, sosyal medya ve dijital iletişim araçlarının aldatma davranışları için yeni fırsat alanları oluşturduğunu; ancak sanal aldatmanın yalnızca teknolojik imkânlarla açıklanamayacak, bireyin bağlanma örüntüleri ve kişilik yapılanmasıyla ilişkili çok boyutlu bir psikolojik süreç olduğunu göstermektedir. Özellikle kaçınan ve kaygılı bağlanma boyutlarının pozitif yönde, sorumluluk kişilik özelliğinin ise negatif yönde anlamlı yordayıcılar olarak belirlenmesi dijital ortamda gerçekleşen sadakat ihlallerinin temelde ilişki içi güvenlik algısı, yakınlık düzenleme stratejileri ve öz-denetim mekanizmalarıyla bağlantılı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, sanal aldatmanın yalnızca ilişki doyumsuzluğu ile açıklanamayacağını; bireyin ilişkişel şemalarının ve kişilik özelliklerinin belirleyici rol oynadığını düşündürmektedir. Dolayısıyla mevcut araştırmadan elde edilen bulgular, dijital ortamda sadakat ve bağlılık kavramlarının yeniden tanımlandığı günümüz ilişkilerinde, psikolojik altyapının anlaşılmasının temel bir gereklilik olduğunu ortaya koymakta ve sanal aldatma olgusunun daha kapsamlı, çok boyutlu modellerle incelenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Kaynakça

Allen, E. S., & Atkins, D. C. (2012). The association of divorce and extramarital sex in a representative US sample. *Journal of Family Issues*, 33(11), 1477-1493.

Allen, E. S., & Baucom, D. H. (2004). Adult attachment and patterns of extradyadic involvement. *Family Process*, 43(4), 467-488.

Aviram, I., & Amichai-Hamburger, Y. (2005). Online infidelity: Aspects of dyadic satisfaction, self-disclosure, and narcissism. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 10(3), JCMC1037.

Barman, J. D., & Maheshwari, S. (2024). Relationship sustainability: Exploring the idea of sustainable marriages among Indian married couples. *Personal Relationships*, 31(4), 886-925. <https://doi.org/10.1111/pere.12569>.

Bechara, A. (2005). Decision making, impulse control and loss of willpower to resist drugs: a neurocognitive perspective. *Nature Neuroscience*, 8(11), 1458-1463.

Benet-Martínez, V., & John, O. P. (1998). Los Cinco Grandes across cultures and ethnic groups: Multitrait-multimethod analyses of the Big Five in Spanish and English. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(3), 729-750.

Blow, A. J., & Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships: A substantive review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 217-233.

Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 578-751.

Brennan, K. A., & Shaver, P. R. (1995). Dimensions of adult attachment, affect regulation, and romantic relationship functioning. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21(3), 267-283.

Campbell, K., & Parker, M. L. (2022). Catfish: Exploring the individual predictors and interpersonal characteristics of deceptive online romantic relationships. *Contemporary Family Therapy*, 44(4), 422-435. <https://doi.org/10.1007/s10591-022-09646-5>

Coricelli, G., Joffily, M., Montmarquette, C., & Villeval, M. C. (2010). Cheating, emotions, and rationality: an experiment on tax evasion. *Experimental Economics*, 13(2), 226-247.

Côté, S., & Moskowitz, D. S. (1998). On the dynamic covariation between interpersonal behavior and affect: Prediction from neuroticism, extraversion, and agreeableness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 1032-1046

Curun, F. (2001). *The effects of sexism and sex role orientation on*

relationship satisfaction. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

DeWall, C. N., Lambert, N. M., Slotter, E. B., Pond Jr, R. S., Deckman, T., Finkel, E. J., ... & Fincham, F. D. (2011). So far away from one's partner, yet so close to romantic alternatives: avoidant attachment, interest in alternatives, and infidelity. *Journal of Personality and Social Psychology*, *101*(6), 1302-1316.

Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (2006). Relationship satisfaction. In D. Perlman & A. Vangelisti (Eds.), *The Cambridge Handbook of Personal Relationships* (pp. 579–594). Cambridge, England: Cambridge University Press.

Feeney, J.A. (2008). Adult romantic attachment: Developments in the study of couple relationship. In: Cassidy, J., Shaver, P.R. (Eds.), *Handbook of Attachment: Theory, Research and Clinical Applications*. Guilford Press, pp. 456–481.

Fraley, R. C., Waller, N. G., & Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, *78*(2), 350-365. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.78.2.350>

Ghiasi, N., Rasoal, D., Haseli, A., & Feli, R. (2024). The interplay of attachment styles and marital infidelity: A systematic review and meta-analysis. *Heliyon*, *10*(1), e23261. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e23261>

Greeley, A. (1994). Marital infidelity. *Society*, *57*(4), 9–13. doi:10.1007/BF02693241

González-Rivera, J. A., Aquino-Serrano, F., & Pérez-Torres, E. M. (2019). Relationship satisfaction and infidelity-related behaviors on social networks: A preliminary online study of Hispanic women. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, *10*(1), 297-309.

Guadagno, R. E., & Sagarin, B. J. (2010). Sex differences in jealousy: An evolutionary perspective on online infidelity. *Journal of Applied Social Psychology*, *40*(10), 2636-2655.

Hamarta, E., Aka, M., & Akbulut, Ö. F. (2023). Dark triad personality and online trolling: The mediating role of empathy. *European Journal of*

Psychology and Educational Research, 6(1), 45-53.

Haseli, A., Shariati, M., Nazari, A. M., Keramat, A., & Emamian, M. H. (2019). Infidelity and its associated factors: A systematic review. *The Journal of Sexual Medicine*, 16(8), 1155-1169.

Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511–524. <https://doi/10.1037/0022-3514.52.3.511>

Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50, 93–98. <https://doi.org/10.2307/352430>

Hertlein, K. M., & Piercy, F. P. (2006). Internet infidelity: A critical review of the literature. *The Family Journal*, 14(4), 366-371.

Hofmann, W., Finkel, E. J., & Fitzsimons, G. M. (2015). Close relationships and self-regulation: How relationship satisfaction facilitates momentary goal pursuit. *Journal of Personality and Social Psychology*, 109(3), 434-452. <https://doi.org/10.1037/pspi0000020>

Kaya, M. M., & Şakiroğlu, M. (2023). Factors affecting online infidelity: A review. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 15(1), 29–37. <https://doi.org/10.18863/pgy.1070731>

Laurenceau, J. P., Troy, A. B., & Carver, C. S. (2005). Two distinct emotional experiences in romantic relationships: Effects of perceptions regarding approach of intimacy and avoidance of conflict. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(8), 1123-1133.

Li, T., & Chan, D. K. S. (2012). How anxious and avoidant attachment affect romantic relationships quality differently: A meta-analytic review. *European Journal of Social Psychology*, 42, 406-419.

Mahambrey, M. (2020). Self-reported Big Five personality traits of individuals who have experienced partner infidelity. *Personal Relationships*, 27(2), 274-302. <https://doi.org/10.1111/per.12315>

Martins, A., Pereira, M., Andrade, R., Dattilio, F. M., Narciso, I., & Canavarro, M. C. (2016). Infidelity in dating relationships: Gender-specific correlates of face-to-face and online extradyadic involvement. *Archives of Sexual Behavior*, 45(1), 193-205.

McNulty, J., & Widman, L. (2014). Sexual narcissism and infidelity in

early marriage. *Archives of Sexual Behavior*, 43(7), 1315–1325. <https://doi.org/10.1007/s10508-014-0282-6>

Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Press.

Mileham, B. L. A. (2007). Online infidelity in Internet chat rooms: An ethnographic exploration. *Computers in Human Behavior*, 23(1), 11-31.

Pereira, M. G., Taysi, E., Orcan, F., & Fincham, F. (2014). Attachment, infidelity, and loneliness in college students involved in a romantic relationship: The role of relationship satisfaction, morbidity, and prayer for partner. *Contemporary Family Therapy*, 36(3), 333-350. <https://doi.org/10.1007/s10591-013-9289-8>

Ramazanoğlu, B., & Cicereli, E. E. (2025). Kırılğan narsisizm ile kaçınan bağlanma arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 397-414. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1588154>

Rodrigues, D., Lopes, D., & Pereira, M. (2017). Sociosexuality, commitment, sexual infidelity, and perceptions of infidelity: Data from the second love web site. *The Journal of Sex Research*, 54(2), 241-253.

Rusbult, C. E., Martz, J. M., & Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5(4), 357-387.

Schmitt, D. P. (2004). The Big Five related to risky sexual behaviour across 10 world regions: Differential personality associations of sexual promiscuity and relationship infidelity. *European Journal of Personality*, 18(4), 301-319.

Sechi, C., & Vismara, L. (2023). Gender differences in the relationship between attachment styles, self-esteem and online deception: A mediation model. *Journal of Affective Disorders Reports*, 14, 100681. <https://doi.org/10.1016/j.jadr.2023.100681>

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8, 1-11.

Shaver, P. R., & Brennan, K. A. (1992). Attachment styles and the "Big

Five" personality traits: Their connections with each other and with romantic relationship outcomes. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 18(5), 536-545.

Sümer, N., Lajunen, T. ve Özkan, T. (2005). Big Five Personality Traits as the distal predictors of road accident involvement. G. Underwood, (Ed.), *Traffic and transport psychology: Theory and application içinde* (215-227). Elsevier.

Tsapelas, I., Fisher, H. E., & Aron, A. (2010). Infidelity: When, where, why. In *The dark side of close relationships II* (pp. 195-216). Routledge.

Turanlı, A., ve Fidan, Z. (2022). Sanal Aldatma Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 317-328.

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). *Aile yapısı araştırması*, 2021.

Wdowiak, K., Maciocha, A., Wąż, J., Słomka, P., Drogoń, J., Chachaj, W., ... & Konieczko, D. (2024). Cheating in relationships—literature review. *Polish Journal of Public Health*, 134, 104-108. <https://doi.org/10.12923/2083-4829/2024-0023>.

Whitty, M. T., & Quigley, L. L. (2008). Emotional and sexual infidelity offline and in cyberspace. *Journal of Marital and Family Therapy*, 34(4), 461-468.